

Audit

Heracles Almelo

Auditteam Voetbalvandalisme

0-meting | augustus 2010

Audit

Heracles Almelo

Auditteam Voetbalvandalisme

0-meting | augustus 2010

In opdracht van

Het Auditteam Voetbalvandalisme

Met dank aan

Heracles Almelo

Gemeente Almelo

Openbaar Ministerie Almelo

Regiopolitie Twente

Vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Henk Ferwerda

Tom van Ham

Henk de Man

André Oudendag

Siert Vos

© Arnhem, augustus 2010

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Club, supporters en incidenten	7
3	Samenwerking rondom voetbalveiligheid	9
4	Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd	11
5	De BVO onder de loep	13
6	Hoofdpijnen veiligheidsbeleid	17
7	Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners	18
8	Club- en gemeentespecifiek	20
9	Samenvatting en conclusies	21
	Bijlage - verantwoording Audit	23

1. Inleiding

Het Auditteam Voetbalvandalisme

In 2003 stelde het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het landelijk Auditteam Voetbalvandalisme in, dat op grond van artikel 2a van het Instellingsbesluit van 13 augustus 2003 (en gewijzigd op 15 december 2006) de volgende taakstelling kreeg:

- bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland een kortlopend feitenonderzoek te doen;
- onderzoek te verrichten naar het voorkómen van incidenten.

Daarnaast was het op grond van art. 3 in het (gewijzigd) Instellingsbesluit mogelijk om onderzoek te verrichten op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), of op verzoek van de burgemeester van de betreffende regio, waar zich ingrijpende incidenten voordeden (in overleg met BZK). Ook kon het Auditteam op eigen initiatief besluiten tot het verrichten van onderzoek (eveneens in overleg met BZK).

Het onderzoek richtte zich op de lokale ‘voetbalvierhoek’, bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO). Het Auditteam Voetbalvandalisme deed vijf jaar lang actief onderzoek en sloot in 2008 af met een eindrapport.

Sinds eind april 2009 is het voorzitterschap van het Auditteam Voetbalvandalisme overgenomen door Annemarie Jorritsma. De overige leden van het Auditteam zijn: Gerard Beelen, Henk Wooldrik, Gerrie Ruijs, Mirjam Salet en Peter van Zunderd. De Interdisciplinaire stuurgroep voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft in 2008 de taken van het Auditteam geherformuleerd.

De hoofddoelstelling van het nieuwe Auditteam is om voor de komende twee jaar op grond van audits concreet advies te geven aan de lokale voetbalvierhoek en aanbevelingen te doen over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Samen met de betrokken partijen wordt de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij ligt de focus op de voortgang van de landelijke beleidsprioriteiten op lokaal niveau. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Net als in het verleden zullen grootschalige incidenten rondom het voetbal – op eigen initiatief of indien daartoe wordt verzocht – ook in onderzoek worden genomen. De onderzoeken en audits worden uitgevoerd door een onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers en praktijkdeskundigen.

Werkwijze bij een audit

Door het onderzoeksteam wordt tweemaal een wedstrijdbezoek afgelegd, waarbij geobserveerd wordt aan de hand van een observatielijst. De wedstrijden worden zowel vanuit de 'clublijn' als vanuit de 'politielijn' bekeken. Daarnaast vinden per organisatie (groeps)interviews plaats met vertegenwoordigers van partijen uit de lokale vierhoek. Tot slot worden relevante documenten, zoals het veiligheidsconvenant, draaiboeken en uitdraaien van het VVS bestudeerd c.q. geanalyseerd.¹ Het geheel mondt uit in een openbare rapportage.

Uitgangspunten omtrent veiligheid

Veiligheid is een essentiële factor voor het bestuur van een voetbalclub: sfeer en veiligheid zijn basisvoorwaarden. Sfeer en veiligheid helpen bij het aantrekken van supporters en sponsors. Zodra de veiligheid op een acceptabel niveau is gebracht, kunnen redelijke wensen van (fanatieke) supporters worden ingewilligd. De veiligheid bij voetbalwedstrijden wordt in onderlinge samenhang bepaald door supporters (aard en aantal), de veiligheidsorganisatie, de fysieke infrastructuur en veiligheidsmaatregelen. Voetbalveiligheid vergt dan ook samenspel in de vierhoek van gemeente, politie, OM en BVO.

Voor zover mogelijk worden ook (vertegenwoordigers van) de supporters in de afstemming met de BVO betrokken, doch zij bepalen niet (mede) het beleid.

---

¹. Zie voor de onderzoeksverantwoording de bijlage.

2. Club, supporters en incidenten

- 2.1 Heracles Almelo is een BVO die in 1903 is opgericht en uitkomt in de Eredivisie. Het grootste gedeelte van haar bestaan speelt Heracles Almelo in de Eerste Divisie, maar sinds het seizoen 2004/2005 acteert de club op het hoogste niveau. Het seizoen 2009/2010 werd afgesloten met een recordaantal punten en een 6de plaats op de ranglijst. De thuisbasis van Heracles Almelo is momenteel het Polman Stadion, dat plaats biedt aan 8.500 toeschouwers. Op korte termijn verwacht de club in een nieuw onderkomen met een grotere capaciteit te spelen.
- 2.2 De thuiswedstrijden van Heracles Almelo zijn uitverkocht; tevens is er sprake van een wachtlijst voor seizoenkaarten. Er is sprake van een diverse supportersschare, die overwegend voor een goede sfeer rondom de thuiswedstrijden van Heracles zorgt. Personen van verschillende leeftijd bezoeken het stadion en zijn afkomstig uit de regio. Van een grote harde kern is geen sprake; wel kent de BVO circa 300 probleemsupporters, die als groep duidelijk zichtbaar zijn en zich Bianco Nero noemen. Een klein aantal hiervan (tien tot twintig supporters) kan als topper c.q. harde kern worden aangemerkt (Almelo Frontline).
- 2.3. De politie in Almelo maakte in het verleden bij het in beeld brengen van haar probleemsupporters gebruik van de methodiek 'Hooligans in Beeld', maar heeft dit vanwege capaciteitsproblemen gestaakt. Probleemsupporters maken zich schuldig aan kleine delicten en houden zich niet aan de huisregels van Heracles Almelo (alcohol- en drugsgebruik). In totaal zijn er blijkens het Voetbalvolgsysteem (VVS) 18 stadionverboden; het betreft 16 landelijke stadionverboden en 2 lokale stadionverboden (peildatum 19 oktober 2010).
- 2.4 De BVO kent twee georganiseerde supportergroepen, die elk hun eigen supportershome hebben; Bianco Nero en Hart voor Heracles. Het supportershome van Hart voor Heracles is een bruin café dat wordt gerund door vrijwilligers; de supportersvereniging organiseert daarnaast nog andere activiteiten. Bianco Nero is speciaal opgericht voor fanatieke fans en betrokken bij het organiseren van sfeeracties. Voor het organiseren van sfeeracties wordt door de BVO per wedstrijd een bedrag ter beschikking gesteld. De communicatie tussen club en Hart voor Heracles is goed. Ook met Bianco Nero was de communicatie goed, maar recent zijn er tussen deze supportergroep en de veiligheidsorganisatie van Heracles forse conflicten gerezen. Een machtsspel over het vrijhouden van de trapgangen op het vak van Bianco Nero heeft onder andere geleid tot het aftreden van de Veiligheidscoördinator van de BVO.

- 2.5 In het afgelopen jaar (meetmoment 19 oktober 2010) hebben tijdens thuiswedstrijden achttien relatief lichte incidenten, waarbij supporters van Heracles Almelo betrokken waren, plaatsgevonden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het afsteken van vuurwerk, provocatie van bezoekende supporters en belediging van stewards. Van ernstige incidenten is geen sprake. Tijdens uitwedstrijden ligt het aantal incidenten in dezelfde periode op zeven. Het gaat ook in dit geval om lichte incidenten. In meerdere gevallen wordt het overmatige alcoholgebruik door supporters genoemd.
- 2.6 Op dit moment verkeert Heracles Almelo bij thuiswedstrijden in de situatie dat bezoekende supporters altijd met een verplichte auto- en/of buscombi naar het stadion komen. Er is bij thuiswedstrijden dus nooit sprake van kruisende supportersstromen. Het pilotproject 'Gastvrij Heracles' kan hierin – wanneer dit een succes blijkt – verandering brengen (zie voor info over het pilotproject 8.2). Op het moment van schrijven, is nog niet bekend bij welke wedstrijd de pilot zal worden uitgevoerd en geëvalueerd. Dit zal vermoedelijk in het volgende seizoen gebeuren.

3. Samenwerking rondom voetbalveiligheid

3.1 De samenwerking tussen BVO, gemeente, OM en politie is – kijkend naar de structuur van de overleggen – onvoldoende; recentelijk is er voor het eerst een voetbalvierhoek geweest. Het feit dat er te weinig gezamenlijk is opgetreden en gecommuniceerd rondom het conflict tussen Bianco Nero en de veiligheidsorganisatie is illustratief voor het gegeven dat de samenwerking rondom voetbalveiligheid in Almelo nog in de kinderschoenen staat. Een aantal respondenten geeft aan belang te hechten aan een structureler karakter en vindt het prettig dan wel noodzakelijk dat in de toekomst meer aandacht wordt besteed aan het periodiek voeren van (vierhoeks)overleg. Wel vindt er zogenaamd convenantenoverleg plaats (zie 3.2).

- De BVO (veiligheidscoördinator) heeft maandelijks overleg met de bestuurders van beide supportersverenigingen, onder andere over sfeeracties.
- Operationeel is sprake van korte lijnen tussen de BVO en de politie. Van een structureel overleg tussen deze partijen is geen sprake.
- Overleg tussen de gemeente en politie over de politie-inzet zou vaker plaats mogen vinden.
- Tussen verschillende partijen vindt bilateraal overleg plaats wanneer men dit nodig acht; dit overleg is niet geformaliseerd.
- Binnen de politie is er intern tactisch overleg.
- Op de wedstrijddag is er intern operationeel overleg bij de politie.

3.2 Tijdens het convenantenoverleg, dat de afgelopen jaren één maal per jaar heeft plaatsgevonden, schuiven naast de burgemeester en andere vertegenwoordigers van de gemeente en de politie vanuit de BVO de vicevoorzitter – die veiligheid in portefeuille heeft – de veiligheidscoördinator en de supporterscoördinator aan. Tevens zijn beide supportersverenigingen bij dit overleg aanwezig. Zaken die globaal besproken worden, zijn onder andere:

- De inhoud van het convenant.
- Een evaluatie van het seizoen of het seizoen tot dusverre; er wordt niet altijd vooruitgekeken naar toekomstige wedstrijden.
- De politie-inzet en de onderlinge samenwerking.

Het is opvallend dat het OM de afgelopen jaren bij deze overleggen afwezig is. Dit is een gevolg van het feit dat de dag waarop het convenantenoverleg wordt gepland, een zittingsdag is. Het OM is derhalve nooit in de gelegenheid bij dit overleg aanwezig te zijn. Ook bijzonder is dat supportersverenigingen aanwezig zijn bij een overleg waar bijvoorbeeld ook gesproken wordt over politie-inzet.

- 3.3 De gemeente en de BVO organiseren multidisciplinaire oefeningen en hebben daarin de regie. Ook de veiligheidsregio wordt bij deze oefening betrokken. Kanttekening is dat deze oefening pas sinds vorig jaar ook daadwerkelijk jaarlijks zal worden uitgevoerd; multidisciplinaire oefeningen hebben in het recente verleden dus niet jaarlijks plaatsgevonden. Multidisciplinaire oefeningen zijn lastig te organiseren, maar wel van groot belang. De oefening die vorig jaar gehouden is, heeft veel leerpunten opgeleverd; zo bleek onder andere dat onderlinge afspraken over de supervisie in de commandokamer nog gemaakt moesten worden. De multidisciplinaire oefening wordt georganiseerd op basis van het ontruimings- en calamiteitenplan.

4. Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd

4.1 De veiligheidsorganisatie van de BVO is momenteel als volgt:

- Binnen de BVO zijn tot oktober 2010 een veiligheidscoördinator en een supporterscoördinator als betaalde krachten actief bezig met veiligheid; sinds november 2010 is de supporterscoördinator de enige betaalde kracht. Daarnaast is er op vrijwillige basis een stewardcoördinator actief. De veiligheidscoördinator viel onder verantwoordelijkheid van de Algemeen Directeur. Onder de bovenkant van de veiligheidsorganisatie werken 70 stewards, 6 beveiligers en 20 gastdames.
- De veiligheidscoördinator was tot zijn vertrek in oktober 2010 verantwoordelijk voor de veiligheid en facilitaire zaken, betrokken bij supportersbeleid en had tot slot een verantwoordelijkheid ten aanzien van het sociaal-maatschappelijke beleid van de BVO.
- Binnen het stadion heeft de BVO de regie; de politie kan de regie op verzoek van de BVO – bij incidenten of calamiteiten – overnemen.

4.2. De briefing van de stewards vindt getrappt plaats. De stewardcoördinator verzorgt de briefing aan de hoofdstewards; de hoofdstewards briefen vervolgens de stewards op verschillende tribunes in het stadion. Stadionverboden komen tijdens de briefing van de stewardcoördinator niet aan bod, wel wordt probleemgedrag van supporters besproken. Na de wedstrijd hebben de stewards een debriefing.

4.3 Een wedstrijd wordt standaard als B-wedstrijd geclassificeerd en doorgaans is sprake van een standaard politie-inzet van tussen de 25 tot 30 man. De keuze voor louter B-wedstrijden komt voort uit de visie dat men met een dergelijke risico-inschaling de minste problemen met de bezoekende supporters heeft. Een onderbouwing van deze afwijking van het beleidskader wordt verder echter niet gegeven.

Wedstrijden verlopen vanuit het oogpunt van veiligheid goed met een minimale politie-inzet. Wanneer daar aanleiding voor is, is de politie in staat om op te schalen. Het bejegeningprofiel van de politie richting supporters is laagdrempelig en vriendelijk.

4.4 De briefing van de politie wordt op professionele wijze gebracht; aan stadionverboden en doelgroepen wordt ruime aandacht besteed. Informatie in het kader van het programma 'Hooligans in Beeld' is helaas niet aanwezig. Bijna alle politiemedewerkers die bij de inzet waren betrokken, waren bij de briefing aanwezig.

- 4.5 Het OM heeft één voetbalofficier en twee voetbalsecretarissen die zich bezighouden met het betaald voetbal in de regio (Heracles en FC Twente). Zij werken vanuit Almelo. In het geval van een SBGO-structuur treedt de voetbalofficier op als driehoeksofficier en handelt een andere officier de zaken af. Het OM is met name aanwezig bij wedstrijden waar enige spanning op zit.
- 4.6 Binnen de gemeente is – naast de burgemeester als eindverantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid – een teamleider Integrale Veiligheid betrokken bij het uitzetten van het beleid rondom voetbal. Tevens worden rondom wedstrijden medewerkers Stadstoezicht vanuit de gemeente ingezet.

De supportersverenigingen Bianco Nero en Hart voor Heracles zijn betrokken bij het convenantenoverleg. Doel van het convenant dat de gemeente met deze supportersvereniging en ketenpartners (BVO, OM en politie) heeft afgesloten, is er zorg voor te dragen dat het bezoeken van wedstrijden van Heracles Almelo in een aantrekkelijke en veilige sfeer plaats kan vinden. Bianco Nero wilde de laatste keer niet tekenen, wat het proces frustreert.

5. De BVO onder de loep

- 5.1 Heracles Almelo heeft 70 stewards in dienst, die bij alle wedstrijden ingezet worden en in het bezit zijn van de blauwe pas van de KNVB; de BVO wil het totaal aantal beschikbare stewards naar 100 brengen, onder andere door studenten van het ROC aan te trekken. Momenteel wordt tijdens wedstrijden incidenteel nog gebruik gemaakt van de stewards van andere BVO's, zoals bijvoorbeeld van Go Ahead Eagles.

Het valt op dat stewards tegen het bezet houden van de trapopgangen en brandgangen door supporters op vak Q (Bianco Nero) niet adequaat c.q. nauwelijks optreden, terwijl dit wel is afgesproken. Tevens worden opdrachten van de stewardcoördinator om in te grijpen (bijvoorbeeld om een toeschouwer vanwege wangedrag van de tribune te halen) niet altijd goed uitgevoerd. Men wil dit verbeteren door tussen de stewardcoördinator en de hoofdstewards sectorhoofden te plaatsen.

- 5.2 Aan het begin van het seizoen is de BVO met een nieuwe beveiligingsorganisatie in zee gegaan; medewerkers van deze beveiligingsorganisatie hadden goede banden met de harde kern van de BVO en de veronderstelling was dat dit beveiligingsbedrijf daarom meer invloed op het gedrag van de harde kern zou hebben. Van deze samenwerking waren politie en OM niet op de hoogte en deze samenwerking is inmiddels gestaakt, omdat de samenwerking niet aan de verwachtingen voldeed. Uitgangspunt van de BVO is nu om enkel en alleen nog beveiligers bij de entree van de businessruimte te plaatsen. De overige beveiligers zijn vervangen door twintig gastvrouwen, om het gastvrije imago dat de club heeft verder te versterken.
- 5.3 Heracles Almelo verkeert in de positie dat het stadion vrijwel altijd uitverkocht is. Indien voor een wedstrijd nog kaarten beschikbaar zijn, worden deze eerst op internet en later ook via Ticketbox te koop aangeboden. Afhankelijk van de wedstrijd kan een houder van een (Seizoen)ClubCard per persoon drie kaarten aanschaffen. Indien wedstrijden ook dan nog niet zijn uitverkocht, kunnen bezoekers van de thuisclub anderhalf uur voor aanvang van de wedstrijd bij de kassa terecht voor kaarten.
- 5.4 Over de fysieke infrastructuur rondom en in het stadion is het volgende op te merken:
- De bewegwijzering vanaf de snelweg om het stadion te kunnen bereiken, is goed; het stadion is makkelijk te bereiken. Het stadion ligt langs een N-weg en is niet te missen.
  - Veel supporters komen met de fiets naar het stadion, anderen komen te voet en met de auto. Op een aantal plaatsen rondom het stadion is parkeerruimte gecreëerd; niettemin parkeren supporters hun auto door de

beperkte capaciteit in de directe omgeving van het stadion (Molukse wijk), wat tot overlast leidt.

- De parkeerplaats voor het uitvak is gezien de capaciteit van het uitvak (500 man) niet toereikend; er is plaats voor ongeveer zes bussen. De scheiding van supporters vindt plaats in het bussenvak.
- Wanneer bezoekende supporters zich naar het bezoekersvak begeven, worden deze 'afgedekt' door hekken zodat supporters van Heracles de bezoekende supporters niet zien. De aankomst van deze bussen geschiedt via één aanrijroute die ook voor de retourroute zorgt. De uitsupporters gaan via twee tourniquets naar twee aparte ruimtes onder twee gescheiden uitvakken (beiden hebben een capaciteit van 250 toeschouwers).
- Na de wedstrijd is er een snelle afvoer van vertrekkende thuisupporters. Supportersbegeleiders zorgen voor een veilige afvoer en springen op verzoek bij als verkeersregelaar. Medewerkers Stadstoezicht zorgen voor toezicht op de parkeerplaatsen. Dit is goed georganiseerd en verloopt ordentelijk en rustig. Ook de afvoer van bezoekende supporters is goed georganiseerd.
- Het stadion is in gebruik sinds het jaar 2000 en in goede staat; er zijn plannen voor een nieuw te realiseren stadion nabij het Polman Stadion met een capaciteit van maximaal 20.000 toeschouwers.
- Er zijn ruim voldoende faciliteiten voor supporters. Op het voorterrein is een mobiele Fanshop ingericht. Tevens zijn er bij andere ingangen nog enige kramen ingericht als Fanshop.
- Het stadion heeft twee supportershomes voor de supportersverenigingen Bianco Nero en Hart voor Heracles. In het supportershome van Hart voor Heracles is het voor leden tevens mogelijk uitwedstrijden van Heracles live te bekijken.
- De tribunes zijn niet steil en de stoeltjes zijn schoon. Op een tribune na hebben alle tribunes zitplaatsen; vooral op vak P en R, waar de fanatieke aanhang vertoeft, staan de meeste mensen. Op Q zijn alleen staanplaatsen gecreëerd. De afstand tussen uitvak en het vak van de harde kern is maximaal.
- De staat van onderhoud van het uitvak is goed. De faciliteiten binnen het uitvak zijn zeer goed: de 'snackcorner' bij het uitvak is precies hetzelfde als de snackcorner waar thuisupporters gebruik van maken. Er zijn vangnetten geplaatst tussen de aangrenzende vakken bij het uitvak.
- De bezoekende supporters worden getrakteerd op een kop koffie en een broodje. Dit is landelijk bekend en wordt langzaamaan ook door andere BVO's (zoals bijvoorbeeld FC Groningen) overgenomen. De ervaring is dat men met deze ontvangst veel minder vernielingen heeft in het bezoekersvak.
- De afscheiding van tribunes en veld geschiedt door een soort gracht, die op gelijke hoogte met het veld ligt en ongeveer vier meter breed is. Rondom het stadion zijn commerciële ruimten ingericht.

- 5.5 De kleine commandoruimte is in een hoek van het stadion gesitueerd en geeft een goed overzicht over het gehele stadion:
- De stadioncommandant, de stewardcoördinator van Heracles Almelo, een verbindelaar en cameraoperators zijn aanwezig in de (te) kleine commandokamer. Toegang tot de commandoruimte is voor onbevoegden tijdens de wedstrijd niet mogelijk.
  - De cameraoperators zijn verantwoordelijk voor het cameratoezicht. De zichtlijnen van de in totaal 48 (digitale) camera's en de inzoommogelijkheden zijn goed, de beelden zijn overdag van goede kwaliteit.
  - Wanneer het donker wordt, zijn de mogelijkheden van de camera's op het stadionterrein (dus buiten het stadion) beperkt. Verder valt op dat de fouilleringruimte en het toiletgedeelte nabij het uitvak niet met de camera's in beeld kunnen worden gebracht.
- 5.6 Het stadion verkeert in een prima staat en de segmentering is duidelijk. Wel is er een aantal aandachts- c.q. verbeterpunten te noemen:
- De zone buiten het bezoekersvak is te klein; hier kan men onvoldoende auto's kwijt.
  - De parkeerzone voor thuissupporters is niet toereikend. Het is wat betreft de parkeergelegenheid elke keer weer improviseren.
  - De commandoruimte is te klein; er kan geen scheiding tussen politie en BVO worden aangebracht.
- 5.7 Binnen de club zijn verschillende veiligheidsmaatregelen getroffen. Hieronder worden zij puntsgewijs benoemd:
- Ter vermaak van de supporters zijn er binnen het stadioncomplex twee supportershomes waar supporters voor en na de wedstrijd terecht kunnen. Uitwedstrijden kunnen tevens in één van de supportershomes bekeken worden.
  - Tijdens de wedstrijden is de consumptie van alcohol toegestaan; alcohol wordt verkocht gedurende en rondom de rust. Het gebruik van soft- en harddrugs is niet toegestaan.
- 5.8 Fouillering
- De situering voor de fouillering is goed. Fouillering vindt plaats in de ruimte achter de tourniquets. De supportersbegeleiders van de politie mengen zich tussen de supporters en verlenen toezicht bij het fouilleren en ondersteunen de stewards daar waar mogelijk. Er zijn vier vaste supporterbegeleiders, die bij thuiswedstrijden altijd in uniform en bij uitwedstrijden in burger optreden. Zij zijn, naast de stadioncommandant, de enige politie-

mensen die aanwezig zijn in het stadion. De reden voor het afwijken van het principe dat geen politie in het stadion aanwezig is, is onbekend.

- De uitsupporters worden goed afgeschermd richting het uitvak gebracht en gaan via twee tourniquets naar een ruimte onder het uitvak. Stewards zijn voldoende aanwezig.

- 5.9 De club onderneemt meerdere maatschappelijke activiteiten. Hiervoor is de stichting 'Heracles scoort voor iedereen' opgericht. Daarnaast is de BVO onder andere betrokken bij een straatvoetbaltoernooi, bij het bezoeken van naschoolse opvang en het project Scoren voor Gezondheid. De BVO heeft momenteel geen Preventief Supportersproject.

6. Hoofdlijnen veiligheidsbeleid

6.1 De vergunning wordt voor een heel seizoen (competitiewedstrijden) op grond van de APV verleend. Voor andere wedstrijden (zoals bijvoorbeeld bekerwedstrijden en vriendschappelijke wedstrijden) dient een afzonderlijke vergunning te worden aangevraagd, omdat dit als een apart evenement wordt beschouwd.

6.2 De risico-inschatting komt in overleg met politie, BVO en gemeente tot stand. De laatste jaren zijn alle wedstrijden als B-wedstrijd gecategoriseerd, omdat er dan altijd sprake kan zijn van maatwerk. Dit heeft echter wel tot gevolg dat supporters van een bezoekende BVO per definitie verplicht zijn met een auto- of buscombi de wedstrijden in Almelo te bezoeken.

Deze werkwijze is een gevolg van ervaringen in het verleden, toen bepaalde wedstrijden in het begin van het seizoen te licht bleken te zijn ingeschat – bijvoorbeeld door de stand van de ranglijst aan het einde van het seizoen – en de politie onvoldoende in staat was om op te schalen. Op deze wijze probeert men dergelijke problemen te ondervangen. Met het pilot-project 'Heracles Gastvrij' richt men zich nu met name op afschalen van de politie-inzet.

6.3 Vanuit de politie kijkt men bij het vaststellen van de politie-inzet voor een wedstrijd naar de historie tussen beide clubs. De risicoclassificatie van een wedstrijd is standaard vastgesteld als een wedstrijd van de B-categorie. Over de informatiepositie van de RID zijn partijen niet tevreden.

6.4 Het (lokale) voetbalconvenant wordt jaarlijks rondgestuurd en aangepast indien nodig. Het valt op dat ook de supportersverenigingen Hart voor Heracles en Bianco Nero dit convenant ondertekenen. Dit is kwetsbaar, omdat men een supportersvereniging op deze wijze de mogelijkheid biedt het proces te frustreren. Dit leidt op het moment van de audit – omdat één van de supportersverenigingen weigert het convenant te ondertekenen – tot een impasse.

6.5 Tijdens de wedstrijd zelf is er sprake van meerdere veiligheidsmaatregelen (zie ook fouillering) en afspraken:

- De BVO heeft de eindverantwoording en bepaalt wat er in het stadion gebeurt, de politie daarbuiten. Wel is de politie vanuit het oogpunt van de samenwerking tussen politie en BVO standaard zichtbaar aanwezig in het stadion met circa acht man. De politie grijpt op verzoek van de BVO bij eventuele incidenten in het stadion in, wat een gedegen afstemming over de fasering van ingrijpen vereist. Op dit moment lijkt onduidelijk te zijn wanneer de politie de regie precies overneemt en hoe dit dan precies verloopt.
- Personen die in en om het stadion worden aangehouden, worden naar het politiebureau gebracht. Hier worden de zaken verder afgehandeld.

7. Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners

7.1 De aanpak van veiligheidsvraagstukken rondom voetbalwedstrijden vraagt samenwerking en afstemming tussen private (BVO) en publieke partijen (gemeente, OM en politie). In algemene zin zijn de veiligheidspartners nog niet tevreden over de samenwerking. We benoemen een aantal aandachtspunten:

- Door onverwachte omstandigheden is de veiligheidscoördinator van de BVO enkele jaren terug vanuit de politie bij de BVO gedetacheerd. De veiligheidscoördinator heeft daarbij afstand gedaan van politieke bevoegdheden en handelt zelfstandig voor de club. Toch kan dit tot onduidelijke en ongewenste situaties leiden.
- De BVO wil meer dan nodig en wenselijk is, goede contacten onderhouden met de harde kern en heeft weinig zicht op de harde kern supporters. Het is daarmee de vraag of de BVO de baas is in het eigen stadion (zie ook volgende aandachtspunt).
- De supportersverenigingen van Heracles, waaronder zich ook de harde kern bevindt, zijn een partij in het convenantenoverleg. Vanwege een conflict met één van de supportersverenigingen over de strekking en inhoud van het convenant, is het convenant tot op heden nog niet getekend. Bij het ondertekenen van het convenant wordt gestreefd naar algehele consensus. Dit is mogelijk de reden dat de gemeente deze supportersvereniging nog niet buitenspel heeft gezet door het convenant door de overige partijen te laten ondertekenen.
- De politie heeft ondanks het ontbreken van Hooligans in Beeld goed zicht op leden van de harde kern. Informatie die vanuit de politie binnenkomt over de risicogroep, heeft echter vaak een zacht karakter en is daardoor voor het OM vaak niet te gebruiken.
- De overlegstructuur binnen de voetbalvierhoek is qua vorm en inhoud onvoldoende; tevens wordt onvoldoende rekening gehouden met de agenda van de verschillende partners. De gemeente heeft hierin een regierol en zou deze op moeten pakken. Contact met andere gemeenten waar ook betaald voetbal gespeeld wordt, kan daarbij helpen.
- In het convenantenoverleg komen relevante zaken, zoals bijvoorbeeld het veiligheidsconvenant of het beleidskader voetbalvandalisme, onvoldoende aan de orde.
- De wenselijkheid van een periodiek voetbaloverleg – in de vorm van een voetbalvierhoek – is groot. Heel belangrijk is om als partners gemeenschappelijk beslissingen te nemen, op te treden en te communiceren.
- De BVO opereert rondom het veiligheidsbeleid vrij zelfstandig. In meerdere beslissingen van de BVO die gerelateerd zijn aan veiligheidsaspecten, zijn (niet alle) partners tijdig gekend. Voorbeelden daarvan zijn het tussen seizoenen in aangaan van een samenwerking met een nieuw beveiligingsbedrijf en het pilotproject 'Heracles Gastvrij'.

- Door het ontbreken van een goede informatiepositie van de RID, zit de voetbalcoördinator van de politie dicht tegen de harde kern van de BVO aan. Dit is onwenselijk en kan op langere termijn tot vervelende situaties leiden, onder andere omdat de belangen van de harde kern voor wat betreft dit contact niet altijd duidelijk zijn.
- Het is voor sommigen onduidelijk wat het doel is van de aanwezigheid van zichtbare politie in het stadion. Tijdens de wedstrijdbezoeken lijkt politiepersoneel met name naar de wedstrijd te kijken en zijn agenten niet actief in het stadion aanwezig c.q. maken zij geen contact.
- De kwaliteit van de stewards is ondanks hun goede bedoelingen en inzet onvoldoende. Er wordt niet altijd of niet adequaat opgetreden tegen in de briefing benoemde aandachtspunten en opdrachten van de stewardcoördinator worden niet altijd goed opgepakt. Opvallend is verder dat stewards niet optreden tegen de harde kern.

8. Club- en gemeentespecifiek

- 8.1 De ontvangst die supporters van de bezoekende club krijgen, is bijzonder gastvrij. Nadat zij door de tourniquets zijn gegaan en zijn gefouilleerd, staat een broodje worst voor hen klaar. De ontvangst kan de spanning – indien die aanwezig is – direct weghalen. De gastvrije ontvangst krijgt langzaamaan ook navolging bij andere BVO's in Nederland, zoals bijvoorbeeld FC Groningen.
- 8.2 Bij de BVO wil men de ontvangst van bezoekende supporters verder verbeteren. Hiertoe is de pilot 'Gastvrij Heracles' opgezet. Kern van deze pilot is om – in overleg met de supporters van de BVO – bezoekende supporters op eigen gelegenheid naar het stadion te laten komen en hen vrij rond te laten lopen over het stadionterrein, waar verkooppunten (merchandising) en snackgelegenheden geplaatst zullen worden. Dit concept wordt dit seizoen nog niet uitgetoet. Reden daarvan is onder andere dat er momenteel te veel onrust is (zoals bijvoorbeeld het vertrek van de veiligheidscoördinator) om met een dergelijke pilot te starten.

9. Samenvatting en conclusies

- 9.1 Het bezoeken van een thuiswedstrijd van Heracles Almelo is zeer prettig. Heracles Almelo voetbalt in een tien jaar oud, maar in goede staat verkerend stadion met een open karakter. Supporters – ook van de bezoekende club – worden zeer gastvrij ontvangen; uitsupporters hebben bovendien dezelfde faciliteiten als het thuispubliek.

De samenwerking en afstemming tussen gemeente, BVO, politie en OM zijn onvoldoende. Er zijn weliswaar korte onderlinge lijnen, maar er is ook een gebrek aan structureel overleg. Zo is de voetbalvierhoek recentelijk voor het eerst gehouden en zijn overlegvormen niet geformaliseerd. Vanuit de regio kan en moet de gemeente de regie nemen bij het opzetten van overlegvormen met een structureler karakter.

- 9.2 Op basis van de uitgevoerde audits zijn er enkele aantal aandachtspunten te benoemen, die achtereenvolgens met een verwijzing naar de betreffende paragraaf in het rapport worden aangegeven:

- Binnen de voetbalvierhoek is men het erover eens dat de methodiek 'Hooligans in Beeld' zo snel mogelijk weer wordt opgepakt. Deze aanpak is essentieel om voetbalgeweld en -vandalisme tegen te gaan c.q. aan te pakken (2.3).
- Zowel de kwaliteit als de kwantiteit van de stewards is van belang. Stewards hebben onvoldoende autoriteit en zijn niet altijd in staat doortastend op te treden tegen probleemsupporters (5.1).
- Momenteel kent men in Almelo enkel wedstrijden van de B-categorie. In aanloop naar de pilot Gastvrij Heracles – en om het gastvrije imago van de club verder te versterken – is het aan te bevelen risicoclassificaties van wedstrijden apart te bepalen en daarin meer differentiatie aan te brengen (4.3, 8.2).
- Hoewel er onderling korte lijnen zijn, is de samenwerking tussen de verschillende partners onvoldoende en ontbreekt onderlinge afstemming. Het voeren van een structureel veiligheidsoverleg is een eerste stap om daarin verbetering aan te brengen. De regie daarvoor ligt bij de gemeente (3.1, 7.1). Een gemeenschappelijke analyse, aanpak en communicatie zijn daarvoor noodzakelijk.
- Het is de vraag of de BVO de baas in eigen stadion is. Er is onvoldoende zicht op de eigen harde kern, die zich weinig aantrekt van de aanwezige stewards. Het is belangrijk om maatregelen te nemen tegen deze onwenselijke situatie (5.1, 7.1).
- Het streven om supportersverenigingen te betrekken bij het veiligheidsbeleid is lovenswaardig, maar het is de vraag of deze als partij aan moeten sluiten bij het convenantenoverleg (7.1). Een alternatief is een getrappt overleg, waarin de BVO apart met de supportersverenigingen overlegt en alleen de BVO aansluit bij de voetbalvierhoek.

- Per oktober 2010 heeft de club niet langer een veiligheidscoördinator (4.1). Met het oog op de lokale samenwerking en het veiligheidsbeleid van de BVO, is het noodzakelijk dat op zo kort mogelijke termijn een nieuwe, geschikte veiligheidscoördinator wordt aangesteld.
- De commandoruimte is (te) klein. Hoewel er daardoor weinig 'bezoek' in de commandoruimte komt, is het de vraag of de situatie in de commandokamer in geval van een calamiteit niet onoverzichtelijk wordt (5.5).
- Om verandering te brengen in de ongewenste positie waarin de voetbalcoördinator van de politie zich momenteel bevindt, is het belangrijk dat de RID haar informatiepositie in de harde kern verbetert (6.3, 7.1).
- Er moet nadere invulling gegeven worden aan de algemene lijn 'geen zichtbare politie binnen het stadion' (6.5).

Bijlage - verantwoording Audit

Geïnterviewde personen

Carlo Dronkers (OM)	Officier van Justitie
Jon Hermans-Vloedveld (Gemeente)	Burgemeester
Gerjan Jansen (OM)	Parketsecretaris
Jan Olde Kalter (BVO)	Veiligheidscoördinator
Gijs Peterman (Gemeente)	Teamleider Integrale Veiligheid
Rob Poelman (Politie)	Teamchef
Martin Zwiers (Politie)	Voetbalcoördinator

Geraadpleegde documenten

Convenant Betaald Voetbal Heracles Almelo 2009-2010
Draaiboek Veiligheidsorganisatie
Inzetplan laatste twee B-wedstrijden
Notulen Vierhoeksoverleg en Operationeel Veiligheidsoverleg
Plattegrond Stadion Heracles Almelo
VoetbalVolgSysteem (VVS): uitsluitingen, thuisgedrag en uitgedrag

Observaties en activiteiten

Wedstrijdbezoek Heracles Almelo – Willem II (7 augustus 2010)

met als aandachtspunten:

- Wedstrijdvoorbepreking met de scheidsrechter
- Briefing stewards
- Commandoruimte
- Vak Bianco Nero
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Supportershomes
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

Wedstrijdbezoek Heracles Almelo – Feyenoord (22 augustus 2010)

met als aandachtspunten:

- Briefing politie
- Commandoruimte
- Vak Bianco Nero
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

Auditteam Voetbalvandalisme

Koninginnegracht 26
2514 AB Den Haag
T 070 - 312 07 46